

Observatori del Tercer Sector

09

Col·lecció Papers de Recerca OTS

Diagnòstic sobre l'interès del tercer sector i l'economia social per una banca ètica

Document de síntesi de la recerca

Pau Vidal

María de la Peña Rodríguez / Marta Zaragoza / Maria Sureda

Juliol 2006

Diagnòstic sobre l'interès del tercer sector i l'economia social per una banca ètica

Pau Vidal

María de la Peña Rodríguez / Marta Zaragoza / Maria Sureda

Juliol 2006

Presentació

Amb el pas del temps, l'interès de la societat catalana per les finances ètiques ha esdevingut creixent i avui podem afirmar que organitzacions com el Coop57, Acció Solidària contra l'Atur, Oikocrèdit Catalunya o el FIDEM, són realitats cada vegada més consolidades.

Justament per aquest motiu, és tan important que dibuixem nous nexes entre aquestes experiències innovadores, el paper que pot desenvolupar FETS per vertebrar el sector de les finances ètiques a Catalunya i les situacions de desigualtat a les que intentem donar resposta.

Només així, es podrà alimentar contínuament la connexió entre les finances ètiques i les persones com a motor de progrés, els productes de finançament ètic seran gestionats cada vegada amb més professionalitat i el conjunt del sector podrà experimentar un creixement sostingut i sostenible.

El document que teniu a les mans, elaborat per l'Observatori del Tercer Sector per encàrrec de FETS, intenta posar de relleu un d'aquests nexes: aquell que vincula el tercer sector, l'economia social i les seves necessitats de finançament i inversió, amb l'emergència de les finances ètiques al nostre país i, més concretament, amb l'impuls d'una banca ètica arrelada al territori català.

Des de FETS, volem agrair la col·laboració de les 187 entitats que han participat en l'estudi i esperem que sigui del vostre interès.

FETS, Finançament Ètic i Solidari

Continguts

1. Introducció	6
2. La recerca realitzada.....	6
3. Un model de banca ètica	8
3.1. Premisses del model.....	8
3.2. Principis ètics	9
3.3. Cartera de productes general.....	10
4. Els hàbits bancaris del tercer sector i l'economia social.....	11
4.1. Entitats bancàries més utilitzades	11
4.2. Característiques d'una entitat bancària	13
5. Sobre l'operativa bancària de les organitzacions	15
5.1. Productes utilitzats.....	15
5.2. Sobre l'estructura de finançament de les organitzacions.....	16
6. El tercer sector i l'economia social i la banca ètica.....	17
6.1. Coneixement del concepte de banca ètica	17
6.2. Valoració del model de banca ètica	18
6.3. La banca ètica que desitja el tercer sector i l'economia social	20
7. L'interès del tercer sector i l'economia social envers la banca ètica	23
7.1. Tipologies detectades	24
7.2. Valoració dels perfils	29
7.3. Sensibilització de les entitats	32
Annex 1. Bibliografia	33

Annexes (disponibles per descarregar a www.tercersector.net):

- I. La metodologia
- II. Entitats participants
- III. Enquesta
- IV. Pàgines web de referència

1. Introducció

«L'arribada de la banca ètica a Catalunya és la conseqüència lògica de un procés de maduració social que implica quatre elements diferents: la disconformitat amb els actuals instruments de intermediació financera; la necessitat de completar un sistema de alternatives a les actuals relacions econòmiques internacionals; la urgència per poder facilitar crèdit a les iniciatives de l'economia social i la possibilitat de practicar inversions coherents amb determinades maneres de pensar»

Arcadi Oliveres (President honorari de FETS)

.....

Amb la realització d'aquesta recerca, *Diagnòstic sobre l'interès del tercer sector i l'economia social per una banca ètica*, FETS ha volgut valorar l'interès, predisposició i voluntat d'inversió del tercer sector i l'economia social per una banca ètica a Catalunya.

Per assolir aquest objectiu, FETS elabora i publica el desembre de 2004 el pla de viabilitat d'una entitat financera alternativa. Aquest document presenta un model de banca ètica on s'han definit les hipòtesis sobre l'estructura, forma jurídica, fases d'implantació, cartera de productes i variables com el preu, la localització física i la comunicació. El diagnòstic proposat s'ha basat en la valoració que les organitzacions del tercer sector i l'economia social que han participat en aquesta recerca, han fet del model proposat.

Aquesta recerca es posa en marxa al juny de 2005 i finalitza en desembre del mateix any. Ha estat duta a terme per encàrrec de FETS des de l'Observatori del Tercer Sector.

Per tal de poder fer el diagnòstic proposat, és necessari conèixer quins són els hàbits bancaris d'aquestes organitzacions que seran els futurs clients de la banca. Conèixer els hàbits bancaris de les organitzacions socials ens ha permès valorar quins requisits hauria de complir un model de banca ètica per tal de donar resposta al sector.

2. La recerca realitzada

Aquest estudi s'emmarca dins el desig de FETS de conèixer l'interès del tercer sector i l'economia social en disposar d'una banca ètica activa a Catalunya i quin ús es faria de la mateixa.

Així, al llarg de l'any 2004 i en un esforç per aterrar el projecte, FETS elabora i publica el pla de viabilitat d'una entitat financera alternativa. Aquest document presenta un model de

banca ètica on s'han definit les hipòtesis sobre l'estructura, forma jurídica, fases d'implantació, cartera de productes i variables com el preu, la localització física i comunicació.

L'objectiu principal d'aquesta recerca és:

Diagnosticar l'interès del tercer sector i l'economia social per la implantació d'una banca ètica a Catalunya.

Aquest objectiu es concreta en:

-Valoració de l'interès, predisposició i voluntat d'inversió de les organitzacions del tercer sector i l'economia social per a un projecte de banca ètica a Catalunya.

-Reflexió sobre els elements clau per al desenvolupament efectiu d'una banca ètica a Catalunya.

Objectius addicionals derivats de la pròpia recerca són:

-Identificar els hàbits bancaris de les organitzacions del tercer sector i l'economia social (tant pel que fa a l'ús d'entitats bancàries com l'operativa de les organitzacions).

-Detectar el grau de coneixement i valoració del que és i representa la banca ètica per a les organitzacions.

-Validar el model de banca ètica proposat: variables principals (localització, preu, canals de participació,...) i la cartera de productes.

El fet de haver contactat amb gairebé dues-centes entitats del tercer sector i l'economia social ha fet possible assolir un altre objectiu addicional que és el de generar la complicitat de les organitzacions envers el projecte de FETS.

Aquesta recerca s'ha desenvolupat en diverses fases i cadascuna d'elles s'ha abordat amb una metodologia diferent. En l'annex I es pot trobar una descripció detallada de cada fase i metodologia emprada.

FASE I: Revisió bibliogràfica

FASE II: Entrevistes personals

FASE III: Enquestes telefòniques

FASE IV: Redacció de l'informe

Els resultats que es presenten en aquest informe es basen en l'estudi realitzat a 187 entitats, 146 del tercer sector i 41 de l'economia social. Tanmateix, una altra variable que s'ha tingut en compte per a la selecció de la mostra ha estat la pertinença a FETS.

3. Un model de banca ètica

3.1. Premisses del model

El model de banca ètica sobre el que treballa FETS se sosté en les premisses següents:

-Posar el centre d'atenció en l'àmbit local per tal de millorar les condicions de vida de la col·lectivitat.

-Trobar la dimensió idònia per garantir un funcionament eficient i una gestió democràtica.

-Definir un model de creixement sostenible que permeti saber trobar la massa crítica per determinar en cada moment els canvis organitzatius i de negoci adequats. Ha de cercar un desenvolupament deslligat d'estructures piramidals vinculades únicament al creixement de magnituds quantitatives per tal d'evitar que el seu èxit la faci esdevenir una entitat conservadora.

-Aplicar els principis cooperatius d'ajut mutu o de solidaritat per tal d'aconseguir una autogestió en l'estalvi en què l'oposició d'interessos entre prestador i prestatari no tingui sentit, ja que són les dues cares de la mateixa moneda que s'asseuen junts per prendre les decisions.

-Prioritzar i potenciar un seguit de flux financer èticament orientat i sensibilitzat cap a les conseqüències no econòmiques de les accions econòmiques.

-Entendre que el crèdit, en totes les seves possibles formes, és un dret humà.

-Articular un projecte en el qual l'eficiència i l'austeritat hi tinguin una presència destacada ja que són components de la pròpia responsabilitat ètica.

-Possibilitar que el benefici obtingut de la possessió i l'intercanvi de diners sigui conseqüència d'una activitat orientada al bé comú, i ha de ser distribuït equitativament entre tots els subjectes que han contribuït a la seva realització.

-Optar per la màxima transparència de totes les activitats ja que aquesta és una condició fonamental en qualsevol activitat de finances ètiques.

-Afavorir la participació en les decisions de l'empresa, no només els socis, sinó també els estalviadors.

-Ser una institució que accepta els principis de la banca ètica i orienta la seva activitat d'acord amb ells.

3.2. Principis ètics

Principi d'ètica aplicada

L'entitat ha de realitzar una tasca contínua de reflexió sobre l'aplicació dels principis que han d'orientar la seva acció per tal d'actualitzar-la d'acord amb les exigències ètiques de la societat.

Principi de coherència

Proporcionar a la societat la possibilitat d'evitar la paradoxa participativa de manifestar-se en actes i campanyes per a una economia més humana, mentre els seus estalvis poden estar contribuint a finançar tot just el contrari.

Principi de compatibilitat

Aplicar el principi de la compatibilitat entre rendiment financer i rendiment social de manera que un aspecte no vagi deslligat de l'altre.

Principi de participació

Els socis o accionistes han de participar en la definició de la política ètica de l'entitat i en la prioritització dels criteris, el que implica que els inversors/estalviadors, sense distinció de capital, els prestataris i treballadors, tots ells són sobirans de l'entitat.

Principi de transparència

La transparència, a banda de demostrar que s'intenta aplicar els principis ètics aprovats, suposa un segon nivell d'implicació dels ciutadans en la gestió i l'aplicació dels principis ètics en l'activitat diària, tant pel que fa al destí dels recursos del banc com per l'origen.

Principi d'implicació

El resultat d'una anàlisi de balanços exclusivament financera ignora les implicacions socials, mediambientals i distributives, de manera que efectua un còmput equivocat dels resultats, positius o negatius, de la iniciativa de la inversió. El propòsit de la inversió ètica és fer explícites i intencionals aquestes implicacions.

3.3. Cartera de productes general

A continuació es presenta un esquema de la cartera de productes general i condicions financeres proposades en aquest model.

4. Els hàbits bancaris del tercer sector i l'economia social

Per tal de poder fer el diagnòstic sobre l'interès del tercer sector i l'economia social per una banca ètica a Catalunya, és necessari conèixer quins són els hàbits i les necessitats financeres d'aquestes organitzacions que seran els futurs clients de la banca.

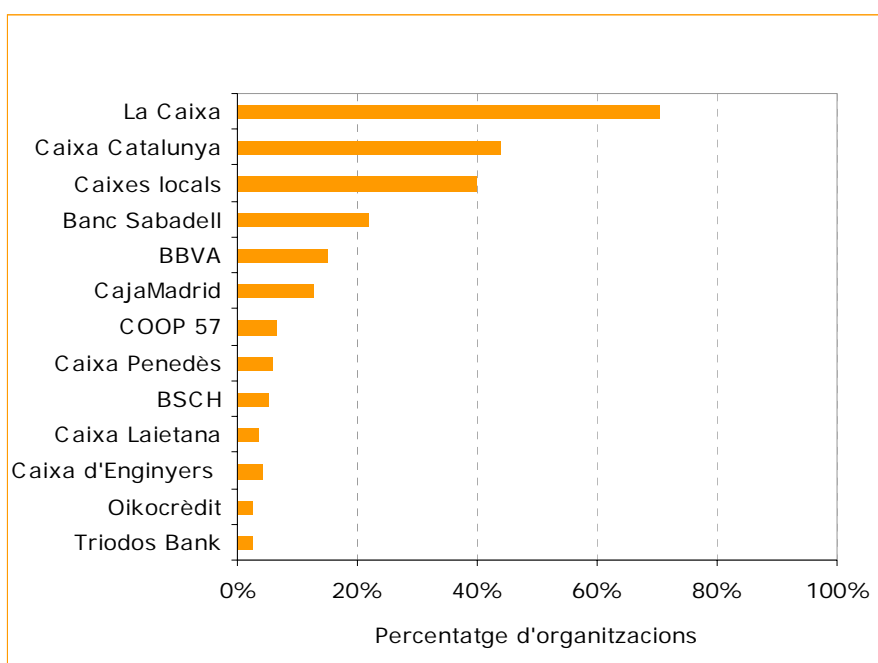
Conèixer els hàbits i les necessitats financeres de les organitzacions socials ens ha permès valorar quins requisits hauria de complir un model de banca ètica per tal de donar resposta al sector.

4.1. Entitats bancàries més utilitzades

La diversificació d'entitats bancàries és una tònica en gairebé totes les organitzacions entrevistades. Aquestes són conscients de la importància de no dependre només d'una entitat, per seguretat i també perquè així poden negociar millors condicions financeres, encara que «la majoria dels bancs i caixes ofereixen productes i serveis similars i no mostren especial sensibilització cap al sector social».

Els resultats mostren que l'entitat bancària més utilitzada per les organitzacions entrevistades és La Caixa. No obstant això, la majoria de les organitzacions aclareixen que possiblement aquesta opció no sigui la més coherent amb la seva finalitat, però «encara no tenim una alternativa més ètica».

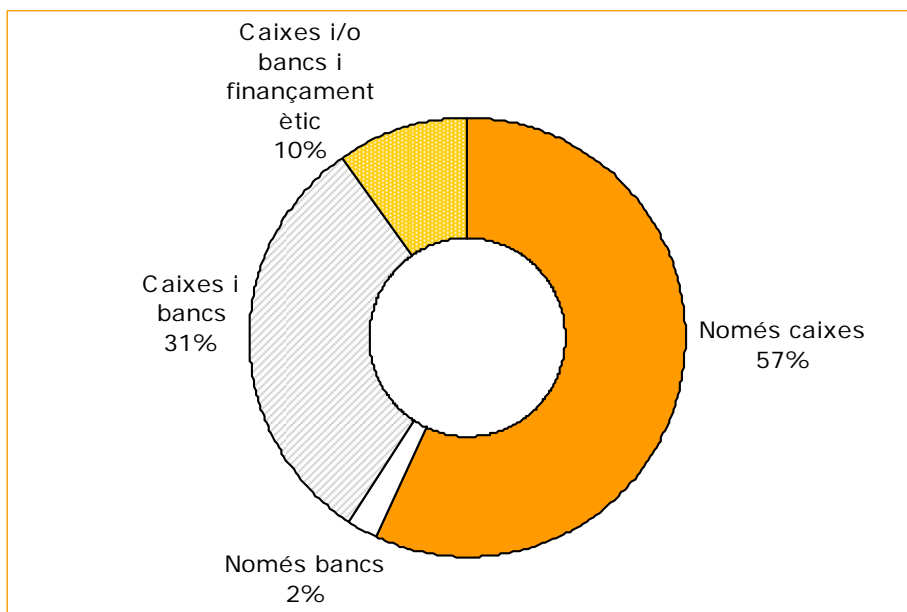
GRÀFIC I: Entitats bancàries més utilitzades per les organitzacions

Més de la meitat de les organitzacions entrevistades treballen alhora amb La Caixa i Caixa Catalunya. Les entitats consideren que gràcies a la Fundació Un Sol Món, Caixa Catalunya s'acosta molt més a la seva finalitat inicial. Les caixes locals com la Caixa Tarragona, la Caixa Manresa i finalment la Caixa Sabadell són la tercera opció més utilitzada per les organitzacions, sobretot en aquells casos en què treballen molt arrelades al territori.

Si prenem com a referència el sector amb el qual estem treballant, podríem pensar que la utilització de bancs hauria de ser minoritària. Malgrat això, el Banc Sabadell i el BBVA tenen la seva presència entre les entitats. Val a dir, que la majoria d'entitats fan ús dels bancs com a clients de passiu, més que per canalitzar la seva operativa diària. Més de la meitat de les organitzacions utilitzen només les caixes i gairebé una tercera part opten per alternar entre banc i caixa. Un 10% de les entitats que han participat en aquesta recerca fan ús d'instruments financers alternatius (amb entitats com Coop57, Oikocrèdit i Triodos Bank) a part d'utilitzar bancs i caixes.

GRÀFIC II: Percentatge d'utilització d'entitats bancàries

Pel que fa a si, en la suposada implantació d'una banca ètica, es deixaria de treballar amb altres entitats bancàries, la gran majoria de les organitzacions han respost negativament. Els motius expressats són els següents:

Si es tenen diferents entitats bancàries es pot accedir a millors condicions financeres.

«Mai es pot dependre només d'un banc; no podrien donar resposta a totes les necessitats. La banca tradicional ja demana als seus clients que diversifiqui.»

Extret d'una entrevista

Vinculació a una entitat determinada perquè és allà on es reben moltes de les subvencions.

-Necessitat de treballar amb entitats d'elevada implantació territorial per tal de facilitar la dinàmica d'obtenció de donatius.

-Complexitat a l'hora de realitzar el traspàs de l'operativa d'una entitat bancària a una altra.

Només un percentatge molt petit d'organitzacions del tercer sector (inferior al 5%) ha afirmat que operaria íntegrament amb la banca ètica si aquesta demostra la seva solidesa.

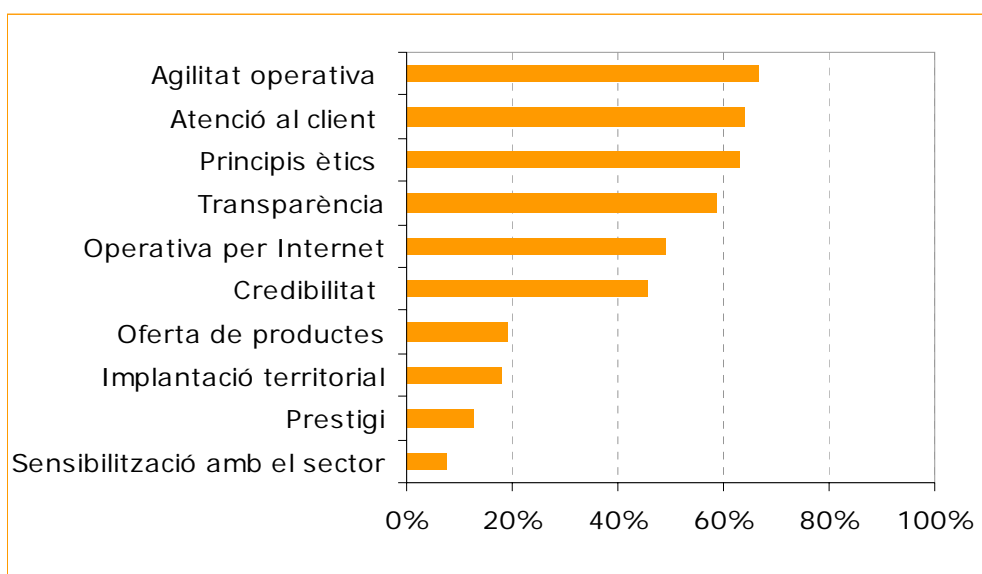
4.2. Característiques d'una entitat bancària

Les organitzacions valoren positivament una entitat bancària principalment quan opera amb agilitat i ofereix un bon servei d'atenció al client, resolutiu i eficaç. Paral·lelament, no s'obvia que l'entitat bancària treballi sota un mínim de principis ètics i sigui el màxim de transparent possible. Així, la transparència i els principis ètics són factors molt valorats per les organitzacions grans, seguit per l'agilitat operativa; mentre, les entitats petites valoren més que les entitats bancàries mostren sensibilització amb el sector, a l'hora que reben una bona atenció.

«El primer que demanem és cobrir les necessitats. Després demanem uns principis ètics mínims i una sensibilitat amb el sector.»

Extret d'una entrevista

GRÀFIC III: Què valoren les organitzacions d'una entitat bancària

Així, s'han identificat dos conjunts de característiques: unes, relacionades estrictament amb l'operativa del banc, i unes altres, relacionades amb el com s'ofereix.

La majoria d'organitzacions, independentment de la seva naturalesa, dimensions o àmbit de treball, trien les entitats bancàries amb les quals treballen per criteris pràctics. Bàsicament busquen la proximitat de tracte, que es pot traduir en una atenció personalitzada i un bon coneixement de les necessitats financeres de l'organització per part del banc. El grau de confiança que aquest pot generar pot determinar que una organització treballi amb una entitat bancària o una altra.

Un altre motiu destacable és la tradició, que es tradueix una altra vegada en una relació de confiança: «Va ser la primera entitat amb la que van treballar i ja hi tenen una relació de confiança.».

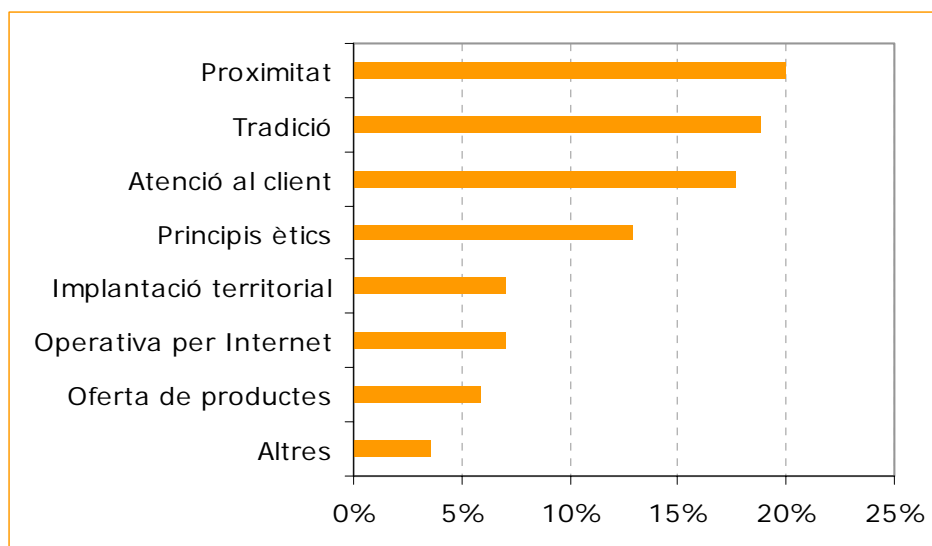
En general, les organitzacions no s'obliden dels principis ètics que hauria de complir la seva opció bancària. De fet, el debat sobre si l'opció que han escollit té un mínim de coherència amb la finalitat i objectius de l'organització està al cap de tothom.

«Són coherents en la mesura del possible. El primer és tenir les necessitats financeres cobertes.»

Extret d'una entrevista

Una altra implantació territorial (és a dir, disposar d'una xarxa extensa d'oficines) i una bona operativa per Internet tenen també la seva influència positiva.

GRÀFIC IV: Motius principals que determinen l'elecció d'una entitat bancària

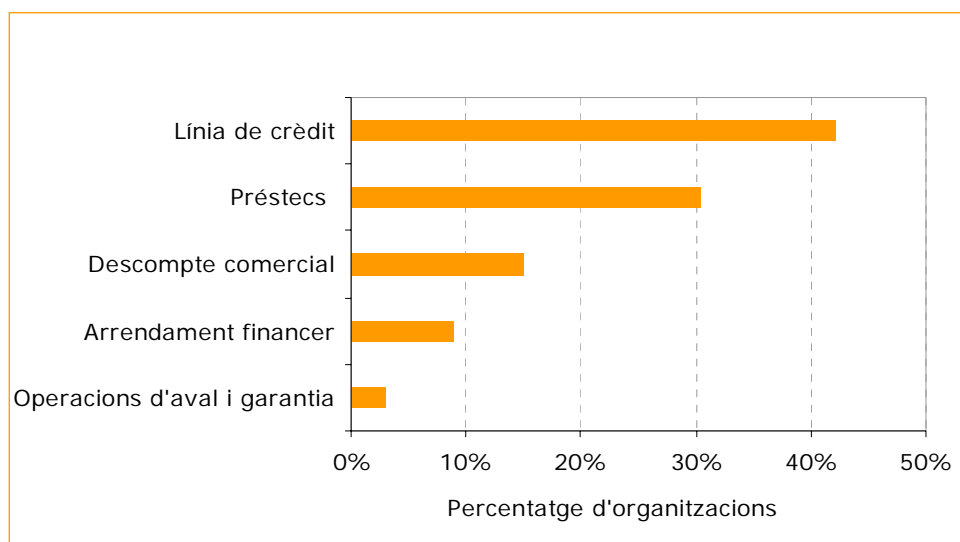
5. Sobre l'operativa bancària de les organitzacions

5.1. Productes utilitzats

En general, les organitzacions del tercer sector i l'economia social es poden definir com a clients d'actiu de les entitats bancàries; és a dir, tenen major necessitat de finançament que capacitat d'inversió. S'ha de tenir en compte que quan es parla de productes d'actiu es fa referència a aquelles operacions que realitza el banc que impliquen prestar recursos als seus clients, acordant amb ells una retribució que pagaran en forma de tipus d'interès.

El gràfic següent mostra els productes d'actiu més utilitzats per les organitzacions.

GRÀFIC V: Productes d'actiu més utilitzats

Les operacions de passiu són aquelles en les quals les entitats financeres capten recursos financers i a canvi es comprometen al pagament, generalment en forma d'interès, d'una rendibilitat als clients.

Els comptes corrents són el producte de passiu més bàsic i d'ús més generalitzat entre les organitzacions (independentment de les seves dimensions, naturalesa i àmbit de treball). Els motius són clars: es tracta de dipòsits a la vista dels quals es pot disposar en qualsevol moment sense cap cost; a més, admeten qualsevol tipus de domiciliacions de rebuts, nòmines, factures dels proveïdors, etc.; i es demanarà sempre que el client desitgi contractar un altre servei o producte financer. L'operativa diària de qualsevol organització necessita d'un compte corrent.

5.2. Sobre l'estructura de finançament de les organitzacions

La realització de les activitats que són pròpies a l'organització per a l'assoliment de la seva missió passa per la necessitat de cercar el finançament.

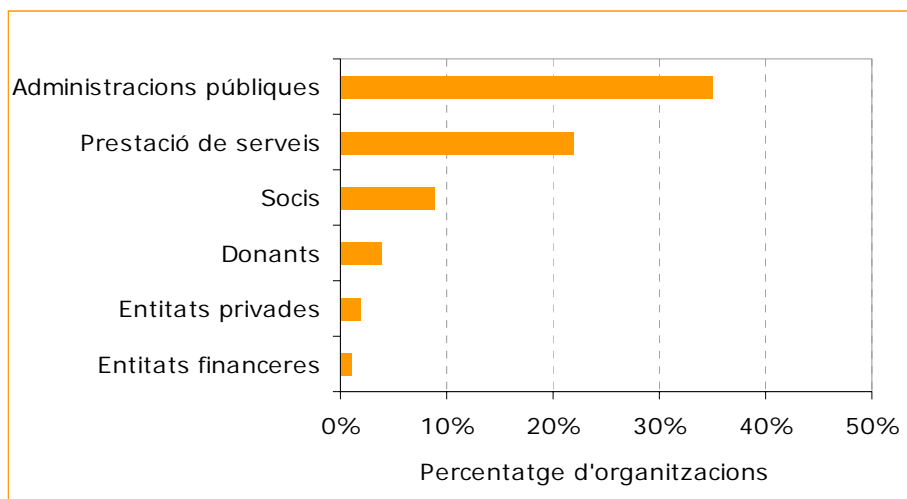
A continuació es mostra que hi ha dues tòniques en el finançament de les organitzacions:

-Grau de dependència d'alguna de les fonts;

-Diversificació de fonts. Les organitzacions tenen clar que per a reduir la dependència d'una determinada font és important diversificar, és a dir, tenir repartida la procedència dels recursos. «Hem de trobar l'equilibri entre les diferents fonts perquè en cas que una fallés, repercutís el mínim a l'execució de les nostres activitats.»

Les gràfiques següents mostren les fonts de finançament que més utilitzen les organitzacions. Val a dir que més d'un terç de les organitzacions (la majoria grans) es finança en més del 75% amb recursos que provenen d'administracions públiques, seguit per la prestació de serveis i en menor mesura amb socis i donants. Un percentatge molt petit d'organitzacions (bàsicament grans i petites) utilitza entitats privades i financeres com fonts de finançament preferents.

GRÀFIC VI: Fonts de finançament majoritari de les organitzacions

El 87% de les organitzacions del tercer sector i el 62% de les organitzacions de l'economia social reben ingressos d'administracions públiques.

6. El tercer sector i l'economia social i la banca ètica

6.1. Coneixement del concepte de banca ètica

Durant la realització del treball de camp s'ha preguntat a les organitzacions com definirien una banca ètica. Les respostes han estat diverses, però totes enfocades cap a un mateix punt, «una entitat financera dedicada al sector social i que vigila les seves inversions».

«Els diners dels quals disposen s'han d'invertir en projectes ètics, socials, mediambientals i de justícia. Ha de tenir una gestió i propietat participativa (els membres han de poder decidir sobre el destí dels diners).»

«Banca que treballa amb principis ètics. Vigila el tipus d'empresa en les quals s'inverteix —destí dels fons, banca sense ànim de lucre. Que tingui condicions òptimes i en compte la problemàtica del sector. Que sigui una societat cooperativa.»

«És un concepte interessant. Fer banca ètica es posar l'economia al servei de les persones, encara que posar-lo en pràctica en aquest món globalitzat és molt més complicat.»

Extret d'entrevistes

En general, les organitzacions tenen un coneixement, com a mínim bàsic, sobre el concepte de banca ètica. Cal assenyalar que el grau de coneixement i sensibilització augmenta considerablement si l'organització és membre de FETS, i a més, lògicament si està vinculada a Coop57 o Oikocrèdit.

Malgrat això, el nom crea contradiccions entre les entitats: «banca què?», «com pot ser una banca, ètica?». Aquells que es plantegen aquestes preguntes o que hi han reflexionat més sobre el tema, en general pensen que cal avançar cap a una banca sostenible o socialment responsable, però dins el sistema tradicional.

«El terme 'banca ètica' no és molt adequat; pot dur a plantejaments equivocats. Tenir una banca que contempla als exclosos del sistema tradicional està molt bé, però saber a on s'inverteixen els diners és molt més complicat en aquest món globalitzat [...]. Encara que el projecte d'una banca ètica no sigui estrictament viable, cal lluitar per l'efecte que pot provocar en la banca tradicional.»

Extret d'una entrevista

«Els termes 'banca' i 'ètica' són oposats. La idea és treballar aspectes com la transparència, la presa de decisions per fer la banca tradicional més ètica.»

Extret d'una entrevista

«Per començar, no m'agrada el nom de banca ètica perquè exclou les vies existents; pressuposa que les altres entitats no són ètiques. Ja existeixen fons d'inversió que tenen impacte social.»

Extret d'una entrevista

En aquest sentit, una reflexió comú per part d'un gran sector d'organitzacions va a ser la consideració que en els seus orígens les caixes eren molt similars a un banc ètic.

«Les caixes als seus orígens van ser bancs ètics. El problema es que ara estan molt bancaritzades i han perdut el caràcter social.»

Extret d'una entrevista

En canvi, avui dia són percebudes com entitats que han avançat molt cap a la bancarització. Aquest sentir fa que les organitzacions més sensibilitzades envers la banca ètica i les finances ètiques busquin alternatives. Són aquestes organitzacions les que demostren tenir un major coneixement de les iniciatives de finançament alternatiu que estan funcionant actualment.

Arrel de les diferents entrevistes realitzades pensem que podria haver certa confusió entre el que implica la banca ètica pel que fa a l'obtenció de rendiments i/o beneficis. La banca ètica no pel fet de ser-ho ha de deixar d'obtenir beneficis, sinó tot el contrari, «el banc ètic ha de ser rendible. La gent no està disposada a perdre». El que la diferenciarà de la banca tradicional és en què s'inverteixin els diners dels inversors.

6.2. Valoració del model de banca ètica

Un dels objectius de la recerca era conèixer la valoració que fan les organitzacions del model de banca ètica definit. Els paràmetres valorables es basen en les premisses definides sobre la localització, cartera de productes, condicions financeres (cost, rendibilitat...), canals de participació, i traçabilitat de l'origen i destí dels diners.

Xarxa d'oficines

El model de banca ètica que s'ha valorat en aquesta recerca proposa l'obertura d'una única oficina física a la ciutat de Barcelona. Acostumats a treballar amb entitats que tenen una gran implantació territorial, s'ha preguntat a les organitzacions sobre si el fet que només hi hagués una oficina física els suposaria alguna dificultat, o els impediria vincular-se a l'entitat.

Sobre aquest tema més de la meitat de les organitzacions afirmen que no els suposaria cap problema i podrien adaptar-se, sempre i quan hi hagi una operativa per Internet àgil i eficaç i es pugui treure diners d'altres caixers per resoldre el tema de la liquiditat.

Les organitzacions socials han hagut d'establir des del seu

naixement una relació de molta confiança amb les entitats bancàries. Això ha estat conseqüència de la necessitat de donar-se a conèixer amb les seves especificitats davant el sector de la banca, i poder gaudir així d'unes condicions financeres millors.

Aquesta confiança no s'aconsegueix treballant només per Internet o per via telefònica. Tenir oficines físiques a prop afavoreix el tracte personalitzat i l'establiment d'aquest tipus de relacions. A més, la majoria de les entitats consideren que rebre una atenció personalitzada és molt important perquè demanen respostes àgils: «Que sempre que truquis et respongui una persona que et doni una resposta àgil; estem parlant de diners!».

La cartera de productes

El model de banca que s'ha valorat en aquesta recerca comercialitzarà uns productes d'actiu similars a qualsevol banc tradicional; encara que en una primera fase del projecte, la cartera serà més reduïda.

S'ha preguntat a les organitzacions si la cartera de productes que es proposa cobriria les seves necessitats financeres. Gairebé el 80% de les organitzacions han respost que veuen la cartera de productes «bastant raonable», encara que es distingeixen tres perfils dins d'aquest grup:

Aproximadament un terç de les organitzacions afirmen que aquests productes s'ajustarien a les seves necessitats però no han aprofundit en el detall del producte i les condicions financeres.

-Un altre terç estan d'acord amb els productes que s'ofereixen sempre i quan complissin certes condicions financeres similars a les de la banca tradicional, i a més es tinguin en compte les necessitats específiques de les organitzacions socials.

«Tots els productes d'actiu deuriem anar dirigits als particulars, ONL i economia social, amb condicions especials.»

Extret d'una entrevista

-L'altre terç restant els sembla bé la cartera de productes, però només utilitzarien algun d'ells.

Pel que fa als productes de passiu, la gran majoria de les organitzacions que han participat en aquesta recerca pensen que la cartera proposada cobriria les seves necessitats, i gairebé cap organització afegiria altres productes.

«No hi hauria temps de participar en la presa de decisions. Seria important ser consultats en moments determinats, sobretot al principi, en el moment de definir la política de l'entitat.»

Extret d'una entrevista

La participació

La participació és un dels principis de la banca ètica. Malgrat tot, en el moment actual, afirma alguna entitat, «estem saturats de participació». És per això que moltes de les organitzacions entrevistades opinen que és important, però que cal definir què s'entén per participació i quins espais de presa de decisió implica (definició de la política de l'entitat?, projectes on s'inverteixen els fons?..).

En la línia del que s'ha comentat en el paràgraf anterior, el factor temps determina, en alguns casos, el grau d'implicació i participació de les entitats. És per això que demanen canals de participació àgils i que es puguin contrastar els resultats.

Els canals de participació que proposa la majoria de les entitats són assemblees bianuals o anuals on es pugui definir la política de l'entitat i on es rendeixin comptes. Altres canals de participació proposats són: jornades de treball, butlletins semestrals, pàgina web actualitzada, que els associats tinguin accés al mapa de polítiques generals (preu, inversions, riscos, confiança) i puguin contrastar si la política s'està assolint o no, entre d'altres.

Altres aspectes

El sentiment generalitzat és que la banca tradicional no s'apropa a les necessitats del tercer sector i l'economia social. Per això, gairebé totes les entitats donen una atenció especial a les condicions financers d'aquests productes i al seu cost.

Si la nova entitat només té una oficina única a la ciutat de Barcelona, encara que disposi d'una bona atenció telefònica, necessita comptar amb una operativa virtual des de la que es puguin fer bona part de les operacions que una organització necessita.

6.3. La banca ètica que desitja el tercer sector i l'economia social

Després d'analitzar els hàbits bancaris de les entitats que han participat en la recerca i de valorar el model de banca ètica que es proposa, es pot dir que hi ha unes premisses que caldria que es tinguessin en compte davant la implantació d'una banca ètica a Catalunya.

A grans trets, es podria resumir en una frase com hauria de ser la banca ètica: àgil, sòlida, solvent i de confiança.

La majoria de les organitzacions entrevistades estan sensibilitzades i són properes a un possible projecte de banca ètica a Catalunya. Així mateix, tenen bastant clar quins requisits li demanarien com a clients. Aquesta secció recull

informació sobre com veuen les organitzacions del tercer sector i l'economia social una banca ètica, i presenta algunes reflexions sobre els elements clau per al seu desenvolupament efectiu.

-Referent a la proximitat i la implantació territorial

Atès que la banca ètica no podrà tenir una implantació territorial com la banca tradicional, per facilitar l'accés als possibles clients cal que tinguin a la seva disposició una bona operativa per Internet i que puguin ser atesos telefònicament davant possibles dubtes derivats de la gestió del dia a dia, així com rebre un bon assessorament. Cal també que l'atenció que s'ofereixi sigui personalitzada i permeti oferir solucions a la mida dels diferents tipus de client.

A banda, caldria suplir la manca d'oficines (sobretot per facilitar l'obtenció de *cash*) donant la possibilitat d'operar amb els caixers automàtics d'altres entitats o xarxes sense que suposés cap cost afegit per al client. Un exemple per tenir en compte seria el de la Caixa d'Enginyers.

-Agilitat operativa

És una condició indispensable. Qualsevol servei de nova implantació que vulgui sortir al mercat amb un mínim d'impuls ha d'oferir una operativa àgil. És una de les condicions que podria minimitzar l'impacte que només es previngui una oficina física en tot el territori català. Un servei eficaç i eficient, que pugui oferir respostes ràpides a les situacions que plantegin els clients.

-Ús de targetes

S'entén que tot i que la meitat d'entitats no utilitzen cap tipus de targeta, la banca ètica les hauria de contemplar com un servei per oferir el més aviat possible. En cas contrari, dificultaria molt l'operativa diària, sobretot en clients particulars.

-Sobre la cartera de productes

Moltes entitats grans i de l'economia social no s'han vist reflectides com a públic objectiu dels productes que s'han presentat. Així, caldria definir més en detall els productes i adaptar-los a les necessitats financeres de les entitats amb un volum pressupostari més elevat. També s'haurien de tenir en compte les especificitats de les entitats de l'economia social davant les entitats del tercer sector. Finalment, cal que sigui una banca competitiva, que tingui una operativa àgil i afavoridora, sensibilitzada amb les necessitats del sector, i que ofereixi els mateixos productes i condicions que la banca tradicional.

-Canals de participació

Pel que fa als canals de participació, caldria que fossin clars, àgils i ben definits. Una proposta seria mitjançant sistemes de participació electrònica que es podrien fer servir en aquells casos en què es considerés imprescindible demanar la participació (acordat per l'assemblea). Les entitats socials estan «saturades de participació» i sovint es queixen de la poca rendibilitat que tenen els processos participatius. És per això que es creu convenient que les persones escollides per formar part de la junta haurien de comptar amb la confiança de la majoria de socis.

Com s'ha esmentat a l'informe, cal mantenir informats els socis de qualsevol canvi significatiu que pugui afectar la presa de decisions. Les assemblees serien un lloc de debat i acords, però la informació hauria de ser un pas previ; es podria vehicular via pàgina web (publicació de memòries d'activitat, etc.) o via correu electrònic.

-Sobre la viabilitat de traçar l'origen i el destí dels diners

No és viable exigir que l'origen del diner sigui ètic, tot i que fóra aconsellable establir certs mecanismes de control. Entitats d'experts recomanen no acceptar diners en metàl·lic, sinó xecs bancaris; avisar els inversors que s'informarà a hisenda; no acceptar inversions anònimes; crear filtres amb empreses que posin segells de garantia, entre d'altres.

Pel que fa al destí, a l'empresa privada ja existeixen mecanismes, com per exemple les auditories, que assegurin que els diners s'inverteixen de manera responsable. A banda, hauria d'haver un grau de confiança en les persones dipositàries dels fons, ja que és impossible controlar tots els nivells de la cadena.

Deixant enrere les reflexions sobre les característiques d'una banca ètica, ens agradaria posar èmfasi també en un seguit de recomanacions pel que fa a l'estratègia de *visibilització* de la nova entitat.

Per començar, algunes de les persones entrevistades han advertit que cal que el projecte gaudeixi de la credibilitat del seu públic objectiu. Possibles suggeriments serien iniciar una bona campanya de sensibilització per donar-la a conèixer, o bé que persones de renom avalin el projecte per tal de donar-li notorietat i credibilitat.

«Ara és un bon moment per a la implantació d'una banca ètica. La gent està sensibilitzada. Per a FETS és fonamental establir aliances.»

Extret d'una entrevista

En aquest sentit, el paper de FETS com impulsor de la banca ètica a Catalunya és fonamental i també demanat pels seus

membres. La creació d'un marc de trobada entre les organitzacions socials i les caixes d'estalvi, i l'establiment d'aliances estratègiques seran activitats clau per fomentar la creació d'una banca ètica a Catalunya.

Pel que fa a *l'impuls inicial* per tirar endavant el projecte, hi ha diverses alternatives, per exemple, comptar amb una inversió pública inicial i sobretot amb el recolzament incondicional per part de les entitats del tercer sector i l'economia social.

«Anar de la mà dels ajuntaments i entitats amb cert nom sí, (és a dir, el que té un padrí es bateja!) però una banca ètica ha d'ésser independent quant a ideologia i econòmicament.»

Extret d'una entrevista

7. L'interès del tercer sector i l'economia social envers la banca ètica

Amb l'objectiu de poder mesurar l'interès de les organitzacions envers la banca ètica, hem modelitzat la seva actitud segons diferents perfils.

Hi ha dos fonts d'informació que s'han fet servir per realitzar les tipologies: les derivats de l'estudi quantitatiu i altres del qualitatiu que els complementen.

En relació a la informació procedent de les entrevistes realitzades (qualitatiu) poden ser: la curiositat de la persona entrevistada a l'hora d'obtenir més informació, la rapidesa d'implicació al projecte i la intenció mostrada en la implicació en el projecte.

En relació a la informació procedent de l'estudi quantitatiu, hi ha cinc premisses bàsiques utilitzades:

-Actitud en front al major cost dels productes i el menor rendiment pro inversió en benefici social.

-Valoració de la cartera de productes

-Valoració de la necessitat de disposar de targetes de dèbit/crèdit des de l'inici.

-Actitud davant de l'obertura d'una única oficina física a la ciutat de Barcelona.

-Ser clients d'alguna entitat de banca ètica a l'actualitat.

Amb totes aquestes informacions quantitatives i qualitatives s'han obtingut quatre perfils:

1.Els convençuts: representen un 12% del total d'organitzacions que han participat en aquesta recerca. Pensen que ara és un bon moment per a la implantació d'una banca ètica i no dubtarien en participar activament a tots els nivells, alhora que molts d'ells ja treballen amb alguna institució d'aquest tipus.

2.Els positius: representen un 32% del total d'organitzacions. Estan d'acord amb el projecte d'implantar una banca ètica a Catalunya i li farien costat de manera testimonial participant amb alguns productes.

3.Els neutrals: representen un 39% del total d'organitzacions. Creuen que la implantació d'una banca ètica a Catalunya es viable, però esperaran a que el projecte estigui consolidat per participar-hi.

4.Els que no creuen: representen un 5% del total d'organitzacions. Bàsicament no creuen en la creació d'una banca ètica a marge del sistema tradicional i per tant no veuen viable el model de banca ètica proposat, encara que recolzen l'existència d'instruments d'inversió socialment responsables.

Al llarg d'aquest apartat, s'explicarà en detall cadascun d'aquests perfils, com s'han valorat i el volum de préstec i/o inversió amb el qual estarien disposats a participar en aquest projecte de banca ètica.

7.1. Tipologies detectades

Perfil 1: Els convençuts

Representen el percentatge d'organitzacions (12%) que estarien disposades a participar més activament, i per tant donarien un impuls fort al projecte d'implantar una banca ètica a Catalunya.

Qui són?

Són aquells que creuen profundament que el mercat financer català necessita una entitat financera que estigui més a prop de les seves necessitats, que sigui capaç d'absorbir al col·lectiu exclòs del sistema tradicional, que sigui participativa i sobretot, que es base en criteris ètics a l'hora de realitzar les seves inversions. Es mostren molt engrescats amb el projecte i estarien disposats a operar d'immediat amb una entitat com la proposada.

Les organitzacions que s'identifiquen amb aquest perfil són organitzacions que a pesar de la seva mida (mitjana o gran), no tenen una operativa excessivament complexa. Per això no els suposaria un gran problema canviar gran part d'aquesta a

una entitat com la proposada.

Què diuen?

La frase que millor podria identificar a aquest grup d'organitzacions és: «Ens apuntem!»; «Ara és un bon moment per a la implantació d'una banca ètica: el sector està sensibilitzat.»

«Existeix una base social per a aquest tipus de banca, a les entitats els cobriria la necessitat de ser coherent. Existeix un sector molt sensibilitzat, però fins ara han d'invertir en la banca tradicional, no hi ha cap altra alternativa.»

Extret d'una entrevista

«Una part de la societat ho demana. La gent es comença a plantejar on van els seus diners. Comença a haver-hi *enfado* amb la banca tradicional.»

Extret d'una entrevista

«Ara és un bon moment per la implantació d'una banca ètica. Per a FETS és fonamental establir aliances.»

Extret d'una entrevista

Com hem valorat aquest perfil?

Les organitzacions que hem agrupat sota aquest perfil han demostrat una implicació immediata en el projecte i han manifestat voler participar des d'un principi a tots els nivells, donant així el seu suport. Han demanat més informació per a conèixer millor el projecte. Sobretot aquella referent a les condicions financeres i l'ètica dels diferents productes "el compte habitatge només es pot oferir en el cas que la vivenda estigui construïda sota uns paràmetres ètics: que no sigui especulativa, etc.".

També han sol·licitat que se'ls informi dels resultats de l'estudi i de l'evolució del projecte, amb l'objectiu de poder estar al dia i implicar-s'hi tant com puguin.

Finalment, han demostrat molta curiositat al llarg de tota l'entrevista personal, a través de preguntes com: Quan es farà? Tindrem vot les entitats? Com hi participarem? Podrem estar en els espais de decisió de la política de l'entitat?

A més durant l'estudi quantitatiu han mostrat una actitud favorable davant dels quatre aspectes que s'han valorat en relació a la proposta, alhora que dins el grup s'inclouen totes les que ja són clients d'entitats de finançament ètic (Oikocrèdit, COOP57 o Triodos Bank).

Perfil 2: Els positius

Representen gairebé una tercera part de les organitzacions (32%). Són un col·lectiu que cal tenir en compte pel fort recolzament ideològic i, en menor mesura, a nivell operatiu que poden donar al projecte.

Qui són?

Són organitzacions que creuen en el projecte de banca ètica i per això els agradaria donar el seu testimoni positiu operant amb ella, encara que de manera limitada en un principi, i sobretot fent difusió entre els seus usuaris.

Ideològicament estan al costat i serien susceptibles de passar a ser convençudes, en la mesura que des de la nova entitat s'anés facilitant la seva incorporació, sobretot si s'ofereixen unes condicions financeres favorables.

Què diuen?

Creuen que cal donar suport al projecte: «ja és hora que les organitzacions s'impliquin en una banca socialment responsable»; que això donaria coherència a la seva missió com a organitzacions socials. Malgrat això, no canviarien tota la seva operativa a la nova entitat, ja que creuen que no els facilitaria desenvolupar la seva operativa diària: o bé els resultaria més car, o necessitarien altres productes que no estan disponibles en la cartera inicial.

“Els petits canvis són poderosos. L'existència d'una banca ètica donarà la possibilitat d'esser més coherents, encara que hauríem de veure si el projecte es consolida i l'oferta de productes és competitiva”

Extret d'una entrevista

“Pot cobrir un sector de la societat (persones i entitats) que demanen un instrument financer alternatiu i amb productes escassos en la banca tradicional com els microcrèdits”

Extret d'una entrevista

Com hem valorat aquest perfil?

Les organitzacions que hem agrupat sota aquest perfil han demostrat una implicació immediata al projecte, sobretot a nivell ideològic. A nivell operatiu començarien per obrir un compte corrent per a manifestar el seu suport.

Aquest col·lectiu ha demostrat curiositat al llarg de tota l'entrevista personal, sobretot en quant als productes que s'oferiran, condicions financeres, mecanismes de participació i data d'obertura. També han demanat que se'ls informi dels resultats de l'estudi i de l'evolució del projecte, amb l'objectiu

de poder estar al dia i implicar-s'hi en la mesura del possible.

Durant l'estudi quantitatiu han mostrat una actitud favorable davant de la meitat dels aspectes que s'han valorat.

Perfil 3: Els neutrals

Representen el percentatge més alt de les organitzacions (39%). Cal tenir-ho en compte perquè són un grup important en número que recolzen el projecte ideològicament, però no ho veuen tan viable a nivell operatiu.

Qui són?

Són aquells als que els sembla bé l'idea, que comparteixen el projecte en quan a objectius i ideologia, però que creuen prudent esperar-se a que la banca ètica que es proposa sigui un projecte consolidat per tal de començar a operar amb ella de manera progressiva.

La majoria de les organitzacions d'aquest grup són grans i tenen una operativa complexa, és a dir, utilitzen una gran varietat de productes financers. Al llarg dels anys han establert una bona relació de confiança amb les entitats bancàries amb les quals operen i, en general, estan satisfets amb el tracte que reben i les condicions financeres que els ofereixen. Per a aquestes entitats l'agilitat operativa i la solvència són factors a tenir en compte i dubten que una banca ètica com la proposada pugui oferir-li-ho en un primer moment.

Què diuen?

La frase que identifica a aquest grup d'organitzacions és: «veure-ho per creure-ho!». Miren el projecte amb certa distància i escepticisme pràctic, és a dir, creuen que la banca ètica hauria de complir certes condicions per tal de que pogués créixer amb èxit: que l'entitat sigui transparent, que doni confiança, que comparteixi criteris amb les entitats socials, que els productes i serveis que ofereixi siguin competitius i amb condicions similars a la banca tradicional (agilitat, solvència, etc.)

«La implantació d'una banca ètica a Catalunya tindria moltíssima incidència sempre i quan transmeti credibilitat, confiança, garantia, seguretat i, sobretot, l'honestedat per part dels socis promotors. Hauria d'ésser una obra col·lectiva orientada al benefici però que inverteixi amb criteris ètics.»

Extret d'una entrevista

«Les entitats es motivaran si troben les mateixes condicions i avantatges que la banca tradicional: agilitat, facilitat d'accés al crèdit, no traves al demanar diners, participació en la gestió [...]. També serà necessària una bona campanya de màrqueting per tal d'evitar les possibles desconfiances.»

Extret d'una entrevista

«Participaria sempre i quan els productes que ofereixi siguin competitius, l'entitat doni confiança i comparteixi criteris amb les entitats del tercer sector.»

Extret d'una entrevista

Com hem valorat aquest perfil?

Les organitzacions que hem agrupat sota aquest perfil valorarien participar amb algun producte, una vegada l'entitat hagi demostrat la seva solidesa. Per tant, no participaran com clients en la fase inicial de construcció. Malgrat això, han mostrat bastant interès en els aspectes relacionats amb l'operativa, sobretot la cartera de productes i les condicions financeres.

Posen condicions a la seva participació. Participaran però cal que la banca ètica compleixi unes condicions.

Durant l'estudi quantitatiu han mostrat una actitud desfavorable davant la majoria dels aspectes valorats.

Perfil 4: Els que no creuen

Representen el 5% de les organitzacions. Encara petit, són un grup a tenir en compte per l'opinió que ens han donat sobre el model proposat.

Qui són?

Són aquells que no veuen viable crear una banca ètica a Catalunya al marge de la banca tradicional i per tant, no veuen viable el model de banca ètica proposat. En canvi, creuen fermament que l'alternativa és impulsar i aprofitar les línies de productes ètics i d'inversió socialment responsable que ja existeixen en la banca tradicional.

Tot i ser poques les organitzacions que podríem encabir dins aquest perfil, són organitzacions petites, mitjanes i grans, que creuen que s'hauria de potenciar i aprofitar el que ja existeix i no crear una entitat per separat.

Què diuen?

La frase que identifica a aquest grup d'organitzacions és: «no creiem en una banca ètica al marge de la banca tradicional...»; «cal anar creant consciència des del que tenim, no crear una entitat per separat».

«La implantació d'una banca ètica tindria impacte només pels que pateixen exclusió financera. Mai podria competir amb el sistema tradicional. No té infraestructura ni suficient implantació territorial. Tindria problemes de rendibilitat i d'equilibri.»

Extret d'una entrevista

«Veuria el treball d'una banca ètica per atorgar crèdit a aquells que pateixen exclusió financera, tot i que si això es pogués fer des de la banca tradicional, molt millor.»

Extret d'una entrevista

«Trobo més viable que la banca tradicional comenci a incorporar dins la seva cartera de productes fons d'inversió ètics.»

Extret d'una entrevista

Com hem valorat aquest perfil?

Les organitzacions que hem agrupat sota aquest perfil no creuen que el model de banca ètica proposat sigui viable. Pensen que no podrà arribar a ser mai una banca competitiva. Creuen que ja existeixen iniciatives ètiques i que el que cal és potenciar-les, no crear-ne de noves a part. Troben més interessant que la banca tradicional comenci a incorporar fons d'inversió ètics dins la seva cartera de productes i definir els indicadors que poden fer avançar cap a una inversió socialment responsable.

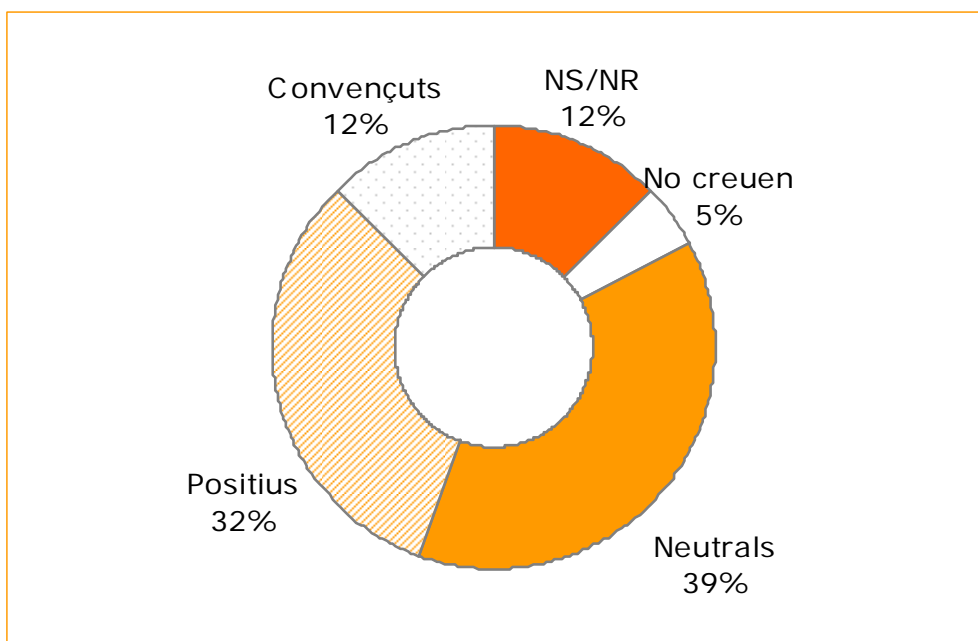
Encara que afirmen que no participarien d'aquest projecte, demanen més informació per tal d'opinar amb coneixement de causa.

Durant l'estudi quantitatiu han mostrat una actitud desfavorable davant dels quatre aspectes que s'han valorat.

7.2. Valoració dels perfils

La gràfica següent presenta el percentatge d'organitzacions que s'identifica amb cada perfil. Com a conclusió val a dir que hi ha un 44% d'organitzacions que, en general, estan d'acord amb el projecte i donarien el seu suport (en major o menor mesura) tant a nivell ideològic com operatiu.

GRÀFIC VII: Actitud envers el model de banca ètica

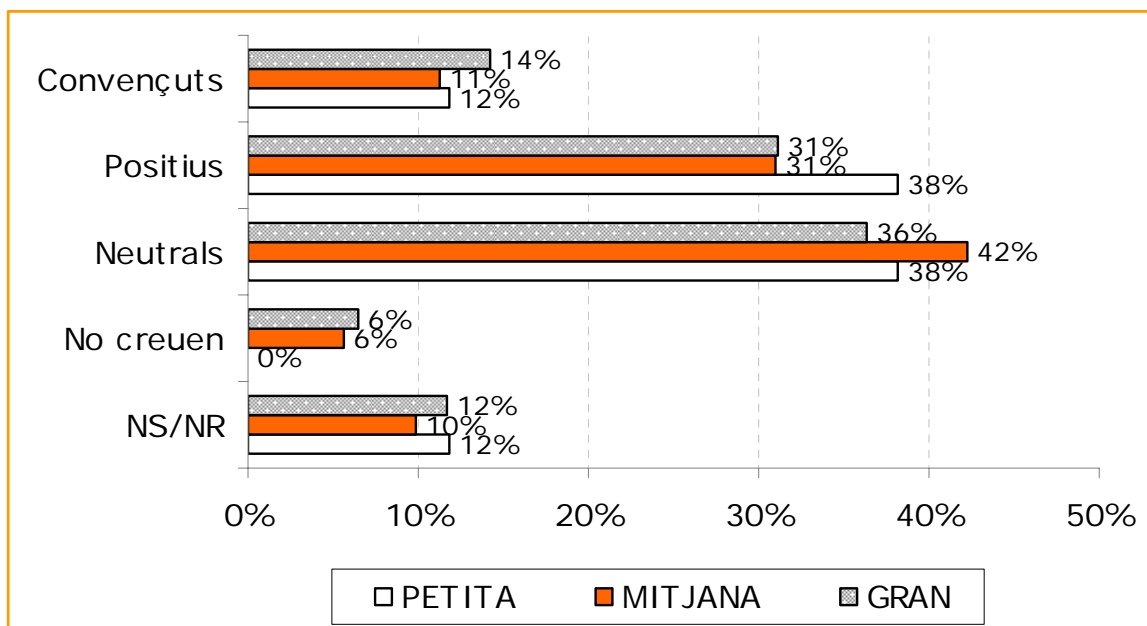

Pel que fa a la distribució de perfils segons la mida de l'organització, val a dir que no s'han trobat grans diferències. En general, les entitats més petites tenen una operativa molt reduïda que es limita a comptes corrents, préstec i línies de crèdit. La seva capacitat d'inversió és molt limitada, i moltes d'elles han trobat ja una opció que els permet du a terme aquesta operativa, sense sentir-se incoherents amb els valors que defensen. De fet, aquest és l'únic grup en què cap entitat ha s'ha posicionat en el grup dels que no creuen en el projecte.

D'una altra banda estan les organitzacions més grans que, en general, tenen operatives més complexes. És per aquest motiu que necessiten d'uns serveis i productes que el model de banca ètica proposat no podria oferir en un primer moment. A més, la gestió de la seva entitat fa necessari tenir un cap de finances, el que implica un major coneixement del món bancari. De fet, és aquest grup el que presenta major percentatge d'entitats convençudes amb el projecte i usuàries habituals d'entitats de banca ètica. No obstant, també és significatiu el pes dels que esperarien a que el projecte estigués consolidat i pogués oferir el màxim de serveis en les millors condicions, és a dir, esperarien a que la banca fos competitiva.

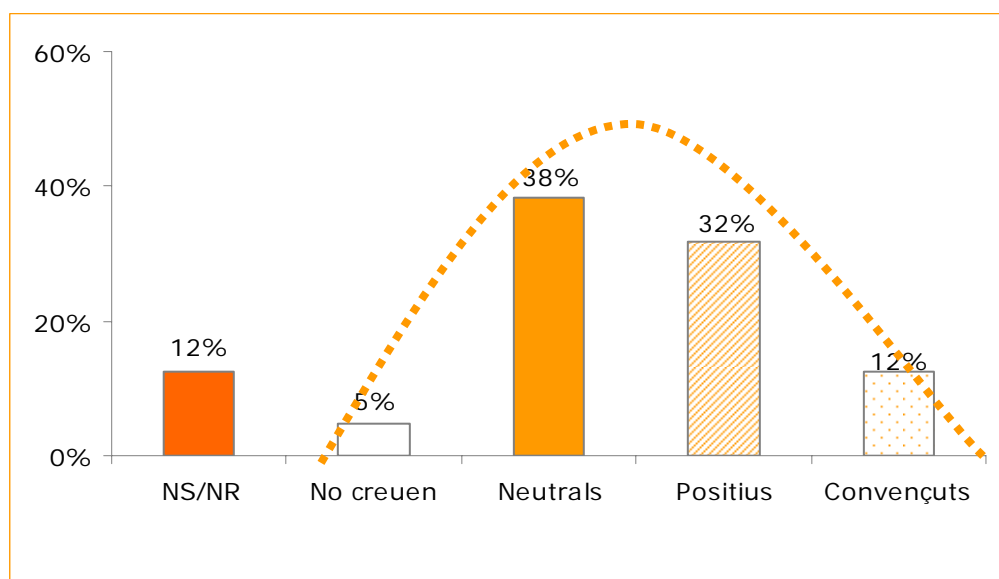
Les entitats mitjanes, sense tenir una operativa tan complexa com les entitats de mida gran, fan ús de productes de passiu com dipòsits a termini i fons d'inversió. Així, algunes d'aquestes entitats ens han manifestat la seva preocupació per saber a on s'inverteixen els seus diners i se senten molt identificats amb la idea de crear una banca ètica. Com es pot veure a la gràfica següent, el percentatge més elevat de neutrals correspon a entitats de mida mitjana.

GRÀFIC VIII: Distribució de perfils segons la mida de l'organització

Totes aquestes observacions en relació a les respostes de les entitats mostren que tot i que el perfil més nombrós és el dels neutrals, la diferència és molt reduïda amb els positius, i de fet és major el nombre d'entitats que aposten pel projecte (positius i convençuts) que els que no es posicionen.

GRÀFIC IX: Distribució de perfils

7.3. Sensibilització de les entitats

Al llarg de tot el treball de camp s'ha tingut la oportunitat de presentar un model de banca ètica a 187 organitzacions. Això ens ha permès establir un diàleg obert amb elles i que el tema de la inversió socialment responsable hagi estat al damunt de la taula al llarg dels cinc mesos que ha durat la recerca.

Aquells que han validat el model, aquells que hi han fet aportacions, els qui aposten per generar vies ètiques dins la banca existent... Tots ells pensen que cal apostar per una inversió socialment responsable. La recerca ha assolit l'objectiu de sensibilitzar el sector, a l'hora que també ha creat expectatives.

La majoria d'organitzacions han demanat que se les informi del procés que se seguirà arrel d'aquest estudi. S'estigui o no d'acord amb el model plantejat hi ha ganes de poder contribuir en el tema.

És important doncs, poder mantenir la tensió que ha creat l'estudi i utilitzar-la per a donar impuls a les iniciatives ja existents, o bé per a la creació de la nova entitat.

Aquest document es complementa amb el document d'annexes disponibles per descarregar a www.tercersector.net:

- I, La metodologia
- II. Entitats participants
- III. Enquesta
- IV. Pàgines web de referència

Annex 1. Bibliografia

A continuació es presenta una llista d'alguns llibres, articles i pàgines web amb informació sobre banca ètica i inversions socialment responsables. Els documents que trobeu marcats amb un * estan disponibles a la Biblioteca del Tercer Sector (www.tercersector.net).

Llibres

*Albareda Vivó, L. (2002), *Observatorio de los fondos de inversión éticos, ecológicos y solidarios en España*, IPES (ESADE).

Alsina, O. (coord.) (2001), *La banca ètica: molt més que diners*, FETS, Barcelona.

Palomo Zurdo, R.J.(1995), *La banca cooperativa en Europa*, Unión Nacional de Cooperativas de Crédito-Asociación Española de Cajas Rurales, Madrid.

Ribas i Massana, A. (1982), *Les Caixes d'estalvis a Catalunya. Estructura i funcions*, Publicacions de la Fundació Jaume Bofill, Barcelona.

Shepherd, P. (2000), *A History of Ethical Investment*, UKSIF Bulletin, Regne Unit.

*V.V. A.A. (1997), *Ética y empresa: una visión multidisciplinar*, Fundación Argentaria i Editorial Visor, Madrid.

Articles

*Alsina, O.; Sunyer, R. (1998), «Informe sobre la banca ètica a Europa», Finestra Oberta núm. 6, Fundació Jaume Bofill, Barcelona.

*Boleda, I. (2004), «Banca ètica: mucho más que dinero», Oikocrèdit Catalunya, Barcelona.

FETS: «14 qüestions sobre els bancs ètics», (online), FETS (Finançament Ètic i Solidari).

Iglesias Kuntz, L. (2000), «Bancos éticos: dinero solidario» a Correo de la Unesco.

Machado, D. (2005), «La entidad italiana Banca Popolare Etica se instala como segundo banco solidario».

Mateo, J. (1999), «La necesidad de una financiación solidaria». Jornadas de Economía Solidaria, Pamplona 23-25 de novembre.

Oikos, Grupo de Economía Solidaria (2004), «Sistema bancario tradicional», Didàctica 2.

Oikos, Grupo de Economía Solidaria (2004), «La banca ètica italiana. Las cuentas claras... », Didàctica 6.

Pérez Blanco, C. (2003), «Banca ètica: una nueva oportunidad o una realidad ya existente».

Sánchez Carretero, P. (2002), «Los fondos de inversión éticos y su dimensión ecológica: herramientas para un desarrollo sostenible» a Ecosistemas, Revista de divulgación científica y técnica de ecología y medio ambiente, Año XI, núm. 1.

SETEM (2005), «Las finanzas éticas en profundidad», Finanzas éticas: la otra cara de la moneda.

SETEM (2005), «Los productos españoles», Finanzas éticas: la otra cara de la moneda.

FETS (Finançament Ètic i Solidari) és una associació de segon nivell, que va néixer l'estiu de 1999 i que aplega 57 organitzacions catalanes del tercer sector, i l'economia social i solidària interessades per la promoció de les finances ètiques a Catalunya. Des de FETS es té el convenciment que les organitzacions socials són les primeres interessades en poder disposar dels productes i serveis financers d'una banca ètica. També compta amb el suport de col·laboradors individuals que són persones que donen recolzament econòmic i segueixen de prop l'evolució de FETS. Tant els col·laboradors com els socis reben tota la informació que es publica i participen a les assemblees.

FETS desenvolupa essencialment cinc grans línies d'actuació:

Sensibilització

Participació en més de 200 conferències, col·loquis, debats, seminaris; l'organització de cursos; la presència en els mitjans de comunicació; l'organització del I Congrés Internacional de Banca Ètica; l'edició del llibre *La banca ètica. Molt més que diners...*

Foment dels instruments ètics d'inversió i estalvi

Promocionant les entitats que avui en dia ofereixen instruments d'estalvi i finançament ètic a Catalunya: Coop57, ASCA, FIDEM, Oikocrèdit, Fons Ètic Morgan Stanley, Fons de pensions de Banc Sabadell, Fundació un Sol Món...

Interlocució amb agents públics i privats

Mantenir i promocionar les relacions amb les administracions públiques, entitats financeres, partits polítics, empreses, etc.; augmentar la capacitat de denúncia generant una opinió pública; crear estratègies per potenciar el paper social de les caixes d'estalvis i anar creant la consciència de «consumidor responsable» entre els ciutadans i ciutadanes.

Prestació de serveis

Establint una cartera de serveis; creant una oficina d'assessorament; desenvolupant línies de recerca; fent un seguiment dels instruments de finançament alternatiu més rellevants i de l'impacte social de les finances ètiques, mitjançant l'Observatori de les finances ètiques de Catalunya.

Impulsar una banca ètica a Catalunya

Promocionant tant instruments d'estalvi (Coop57, Oikocrèdit, Fons ètics...) com instruments de crèdit (Coop57, ASCA, FIDEM, FUSM...) i actuant com a marc de trobada de tots aquells actors socials i agents financers interessats en la creació d'un banc ètic a casa nostra.

Papers de Recerca OTS és una col·lecció de publicacions procedents principalment de les línies de recerca en què treballa l'Observatori del Tercer Sector. Els objectius són compartir, difondre i debatre coneixement sobre el món no lucratiu.

A Papers de Recerca OTS trobareu documents d'investigació presentats a congressos, resultats de treball de camp, monogràfics, propostes de debat, documents de síntesi, ... textos breus que puguin llegir-se fàcilment i ser d'interès per a les organitzacions no lucratives.

Col·lecció Papers de Recerca OTS

---

01. Document de síntesi del Llibre blanc del tercer sector civicosocial a Catalunya.
Juliol 2003.
02. Un model d'autoreflexió per a les organitzacions juvenils. Desembre 2004.
03. La responsabilitat social de les organitzacions no lucratives. Abril 2005.
04. Anàlisi sobre la situació de la incidència política a les organitzacions no lucratives.
Resultats del treball de camp. Juny 2005.
05. Com es genera la legitimitat de les organitzacions no lucratives?
Resultats del treball de camp. Juny 2005.
06. Quins seran els temes clau del tercer sector en els propers tres anys? Juliol 2005.
07. L'estat de la qualitat a les ONL socials. Octubre 2005
08. Els rols de les organitzacions de segon nivell al tercer sector. Abril 2006
09. Diagnòstic sobre l'interès del tercer sector i l'economia social per una banca ètica.
Juliol 2006

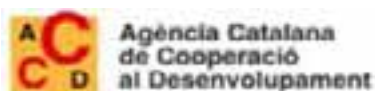

10€ Aquesta publicació es pot descarregar gratuïtament en format electrònic al web. Les publicacions estan disponibles en català i castellà.

Encarregat per:

Amb el suport

La missió

L'Observatori del Tercer Sector és un centre de recerca especialitzat en el tercer sector, sense ànim de lucre i independent, amb la finalitat d'aprofundir i incrementar el coneixement sobre aquest sector i treballar per a la millora en el funcionament de les organitzacions no lucratives.

Àmbits de treball i enfocaments

